7/458

T.C
DEVLET BAKANLIĞI
(Sn.Güldal AKŞİT)

ACELE ve SÜRELİDİR

SAYI : B.02.0.007/00.02.24
KONU: Soru Önergesi Hk.

12.05.2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 28.04.2003 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/458-1506/5996 sayılı yazısı
b) T.C.Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 01.05.2003 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-130-41/1925 sayılı yazıları,

İstanbul Milletvekili Sayın Gürsoy EROL' un Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği **yazılı** soru önergesine istinaden, kendileri adına Bakanlığımız tarafından hazırlanan cevabi yazı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Güldal AKŞİT
Devlet Bakanı

E K : 5

DAĞITIM :
GEREĞİ :
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

BİLGİ :
- Başbakanlığa
(Kanun ve Kararlar Genel Müdürlüğü)

SORU 1 :

03.12.2002 gün ve B.02.0.PPG.0.12.320.20515 sayı ve 2002 /58 NOLU Başbakanlık Genelgesinin 1. maddesinde yer alan özürlülerin istihdamı ve takibi konusunda hangi kurumlarda hangi adımlar atılmış, eksik olan kontenjanlara özürlü kaç kişi alınmıştır? Hala bu konuda açıklama yapmayan kurumlar hakkında ne yapmayı düşünüyorsunuz?

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53. maddesinde:

"Sakatların Devlet memurluğuna alınma şartları ile hangi işlerde çalıştırılacakları, Maliye, Sağlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları ile Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

Kurum ve kuruluşlar Devlet Memurları Kanununa göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 oranında özürlü çalıştırmak zorundadır. %3'ün hesaplanmasında ilgili kurum ve kuruluşun (taşra teşkilatı dahil) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır.

Kurum ve kuruluşlar, çalıştırdıkları ve işten ayrılan özürlü personel sayısını üç ayda bir Devlet Personel Başkanlığına bildirmekle yükümlüdür. Bu Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlarda, ikinci fıkrada tespit edilen oranda özürlü personel çalıştırma yükümlülüğünün yerine getirilmesinin takip ve denetiminden **Devlet Personel Başkanlığı** sorumludur."

Denilmektedir.

Yine, 2002/58 No'lu Başbakanlık Genelgesinin yayınlanmasından sonra sakatların istihdamına yönelik 16 Kamu Kurumu ile ilgili sınavlar Devlet Personel Başkanlığınca ilan edilerek açılmıştır. Sınav ilanları 16 Nisan 2003 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Genelgenin 1. maddesinde yer alan "....ilkokul ve ilköğretim mezunu özürlülerin de istihdamına olanak sağlanmasına, sınava girebilme yaşının en üst sınırda tutulmasına .....önem verilecektir." hükmüne açılmış olan sınavlarda önemli oranlarda riayet edilmiştir. Genelgenin yayınlanmasından sonra açılmış olan toplam 366 kişilik kadrolarda 201 kişi için alt yaş sınırı 46, 33 kişilik kadro için alt yaş sınırı 34 olarak belirlenmiştir.Ayrıca 19 kişilik kadro için de herhangi bir yaş sınırı belirtilmemiştir. Bunun yanı sıra açılan 16 sınavın 14'ün de ilköğretim (Ortaokul) mezunlarının sınavlara yeterince başvurmaması veya başarılı olamaması durumunda ilkokul mezunlarından başarılı olanların başarı sırasına göre atanacağı ilan edilmiştir.

2003 yılı Nisan- Mayıs döneminde sınav açan kamu kurumları ve alınacak personel sayısı aşağıdaki gibidir.:

Kurum Adı	**Personel Sayısı**
Adalet Bakanlığı	178
Adli Tıp Kurumu Başkanlığı	23

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı	8
Yargıtay Başkanlığı	15
İstanbul İli Bakırköy Belediye Başkanlığı	8
Adıyaman İli Besni İlçesi Eskiköy Belediye Başkanlığı	1
Ereğli İlçesi Zengen Belediye Başkanlığı – KONYA	1
Marmara Üniversitesi Rektörlüğü	5
Selçuk Üniversitesi Rektörlüğü	7
Kocaeli Üniversitesi Rektörlüğü	5
Gaziosmanpaşa Üniversitesi Rektörlüğü	3
Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Rektörlüğü	3
Yıldız Teknik Üniversitesi Rektörlüğü	20
Kara Kuvvetleri Komutanlığı	78
Sakarya Üniversitesi Rektörlüğü	2
Sahil Güvenlik Komutanlığı	9
TOPLAM	**366**

Ayrıca, 1998 yılında "Sakatların Devlet Memurluğuna Alınma Şartları İle Hangi İşlerde Çalıştırılacakları Hakkında Yönetmelikte" değişiklik yapılmış ve bu tarihten itibaren günümüze kadar 167 Kamu kurum ve Kuruluşu tarafından 10.987 özürlü kadrosu için sınav açılması sağlanmıştır.

25 Ocak 2003 tarih ve 25004 sayılı Resmi Gazete'de "Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Özürlü Personel İstihdamı Hakkında Tebliğ(Tebliğ No:2003/2)" yayınlanmıştır. Bu tebliğ ile kamu kurum ve kuruluşlarının toplam dolu kadrolarının % 3' üne tekabül eden kadro sayısını belirlemeleri ve bu kadroları bir an önce doldurmaları istenmiştir.

Yine, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu kapsamında kamu kurum ve kuruluşlarının % 3 oranında özürlü personel çalıştırma yükümlülüğünün denetiminin Devlet Personel Başkanlığı'nın sorumluluğunda olduğu belirtilerek kurum ve kuruluşlardan İstihdam Edilen Sakat Memurlara İlişkin Bilgi Formu'nda yer alan bilgilerin bu Başkanlığa düzenli olarak gönderilmesi istenmiştir.

"Sakatların Devlet Memurluğuna Alınma Şartları İle Hangi İşlerde Çalıştırılacakları Hakkında Yönetmelik" in "Kurumlarca sakatlara tahsis edilen boş kadrolara, ilk defa Devlet memuru olarak atanacaklar için açılan sınavla eş zamanlı veya özürlü açığı bulunduğu sürece her yılın Nisan-Mayıs, Temmuz-Ağustos, Ekim-Kasım dönemlerinden bir veya bir kaçında sınav yapılır.

Sakatlar için dönemler itibarıyla yapılacak sınavlar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 46 ve 47'nci maddeleri gereğince Devlet Personel Başkanlığınca duyurulur. Kamu kurum ve kuruluşları, sınava girmek için belirlenen son başvuru tarihinden

en az bir ay önce olmak kaydıyla, Devlet Personel Başkanlığında olacak şekilde sakat memur alınacak kadroların sınıf, unvan ve derecelerini, sayısını bu personelde aranacak genel ve özel şartları, en son başvurma tarihini, başvurulacak mercileri, sınav tarihleri ve başvuru için gerekli belgeleri ile diğer bilgileri bildirir."

Denildiğinden, bu konudaki ilk sınavlar yukarıda ifade edildiği gibi 16 kamu kurum ve kuruluşu için toplam 366 adet kadro için 16 Nisan 2003 tarihinde açılmış olup, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili takip ve denetimde Devlet Personel Başkanlığınca yapılmakta ve Özürlüler İdaresi Başkanlığımızca da izlenmektedir.

SORU 2-

Ayrıca 4.maddede zikredilen (2002/58 sayılı Başbakanlık Genelgesinin) Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kapsamında yapılan yardımlarda, Valiler ve Kaymakamlar önceliklerini özürlülerden yana kullanıyorlar mıdır?

3294 Sayılı Yasayla kurulmuş olan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu sosyal güvencesi olmayan, ekonomik ve sosyal yorgunluk içinde olanlara yardım etmekle görevlidir. Fon bu görevini , İl ve İlçelerde sayıları 931 "e ulaşmış olan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma vakıfları aracılığıyla yerine getirmektedir.

Vakıflara başvuruda bulunan vatandaşların yardım talepleri, Vali / Kaymakamların başkanlığında il/ilçe üst düzey kamu görevlileri ile hayırsever 3 vatandaştan oluşan vakıf mütevelli heyetleri tarafından değerlendirilmektedir.

Sosyal güvenceden yoksun, ekonomik sıkıntı içinde bulunan vatandaşlarımızın tamamı ihtiyaç durumlarına göre Vakıflara başvuruda bulunabilirler. Gerek özürlü vatandaşların gerekse diğer başvuruların vakıf mütevelli heyetlerince uygun görülmesi halinde yardım talepleri mahallinde karşılanmaktadır.

Ancak sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olan vatandaşlarımızdan sadece özürlülerle ilgili olarak 572 Sayılı KHK ile istisna getirilmiş , 3294 Sayılı Kanun kapsamı genişletilmiştir. 572 Sayılı KHK "nın 17. maddesi ile "sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olan, bu kuruluşlardan aylık alan özürlülerin tedavi giderleri ile fonksiyon kazandırıcı ortopedik ve diğer yardımcı araç ve gereçlerin kurumlarınca karşılanmayan kısmı"da 3294 Sayılı Kanun kapsamına alınmıştır.

Gerek sosyal güvenceden yoksun, gerekse sosyal güvencesi olan özürlülerimizin kurumlarınca karşılanmayan tedavi giderleri bu fonksiyon kazandırıcı ortopedik araç ve gereçleri (motorlu özürlü aracı, işitme cihazı, el-ayak protezleri vb.) için fondan;

2000 Yılında	1277 Kişiye	983.999.000.000.-TL
2001 Yılında	1290 Kişiye	1.506.765.000.000.-TL
2002 Yılında	1542 Kişiye	1.254.198.000.000.-TL
2003 Yılında	2487 Kişiye	643.329.031.000.-TL (05.05.2003 tarihi itibariyle)

Olmak üzere bu dönemde Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fon Sekreterliği kayıtlarına göre toplam 6596 kişiye 4.388.291.031.000.-TL tutarında kaynak kullanılmıştır. Yukarıdaki kaynaklar incelendiğinde yıllar itibariyle Vali ve Kaymakamlıklar aracılığıyla özürlülere yönelik olarak önemli kaynak kullanımı gerçekleşmiştir.

SORU 3:

Özel sektörün, kanunda belirtilen oranda özürlü vatandaşlarımızın istihdamı için, istenilen düzeyde sonuç alınmakta mıdır?

Özürlülerin özel sektörde istihdamından sorumlu kurum Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü'dür. Kurumun bu konudaki görevleri 1475 sayılı İş Kanunu ve bu Kanuna bağlı olarak çıkarılan Sakatların İstihdamı Hakkında Tüzükte belirlenmiştir.

İşçi olarak Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne 2002 yılı içinde 23.117 kişi başvurmuş, Kamuda 657 özel sektörde 10.226 kişi olmak üzere toplam 10.883 kişi işe yerleştirilmiştir.

Ayrıca 2002 yılı içinde halen çalışan özürlü sayısı 45.621 özürlü açık kontenjan sayısı ise 13.912 dir.

Bunlara ilave olarak, yükümlülüklerini yerine getiremeyen İş Kanunu kapsamındaki işyerleri ile ilgili olarak, 21.10.1998 tarihli ve 4382 sayılı Kanun ile değişik İş Kanununun 98/C maddesindeki "25 inci madde hükümlerine aykırı hareketle özürlü çalıştırmayan işveren veya vekiline çalıştırmadığı her özürlü ve çalıştırmadığı her ay için yetmiş milyon lira para cezası verileceği ve bu para cezasının, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere bir önceki yılda uygulanan ceza tutarının, o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun "yeniden değerleme" oranında artırılarak uygulanır" hükümleri hayata geçirilmiş olup, bu konudaki gerekli yaptırımlar Türkiye İş Kurumunca uygulanmaktadır.

Bu hüküm de yer alan para cezası miktarı 2002 yılı için 448.000.000.TL, iken bu rakam 2003 yılı için 712.000.000.TL- olarak belirlenmiştir.

Yıllar İtibarıyla İdari Para Cezalarında Uygulanan, Kesinleşen, İptal Edilen, Kurum Hesaplarına Aktarılan ve Harcanan Miktarlar 31.03.2003 tarihi itibarıyla aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

YIL	ÖZÜRLÜ		
	UYGULANAN	KESİNLEŞEN	İPTAL EDİLEN
2000	288.067.470.000	48.803.500.000	3.056.000.000
2001	5.803.315.516.800	655.132.360.000	696.755.000.000
2002	3.783.948.950.000	664.276.090.000	922.921.500.000
2003	181.602.000.000	50.663.000.000	43.855.000.000
TOPLAM	10.056.933.936.800	1.418.874.950.000	1.666.587.500.000

Yine, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen, Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından uygun görülerek finansmanı ceza paralarından karşılanan ve özürlülerin mesleki eğitimi ve mesleki rehabilitasyonu kapsamında 8 Ekim 2002- 29 Nisan 2003 tarihleri arasında toplam 25 proje karşılığı 416 özürlünün faydalandığı ve maliyeti 339.264.748.000.TL olan çeşitli kurslar düzenlenmiştir.